

ZPRÁVY Z ČESKÉ GEOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI

Informace členům společnosti

Vážená členko, vážený člene České geografické společnosti, pokud u vás nastala jakákoli změna v osobních údajích – změna příjmení, titulu, kontaktní adresy, e-mailu, pracoviště, prosím sdělte danou skutečnost sekretariátu. Využijte libovolného kontaktu (elektronického: sekretariat@geography.cz či klasické pošty: Česká geografická společnost, z. s., Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, Albertov 6, 128 00 Praha 2). Někteří stále ještě nemají uhrazen členský poplatek na tento kalendářní rok, který činí 600 Kč, pro studenty a pro důchodce 300 Kč. Číslo účtu společnosti je 1921937329/0800 (Česká spořitelna a. s., Praha 1, Václavské nám. 42; IBAN: CZ40 0800 0000 0019 2193 7329; SWIFT: GIBACZPX), variabilní symbol (vaše evidenční číslo) již není třeba udávat, neb se zobrazuje jméno plátce (pokud za vás platí jiná osoba či společnost, prosím o sdělení jména plátce na e-mailovou adresu). Pokud nemáte zájem v ČGS dále setrvat, prosím, podejte zprávu sekretariátu pomocí výše uvedených kontaktních údajů. Děkujeme.

V rámci členského poplatku obdrží každý člen ČGS poštou zdarma časopis Informace ČGS, který vychází dvakrát ročně. Pokud preferujete pouze elektronickou verzi tohoto časopisu, informujete, prosím, sekretariát prostřednictvím e-mailu.

Máte zájem o Geografické rozhledy? Nezapomeňte, že pro ročník 33, jehož první číslo vyšlo v říjnu 2023, je třeba uhradit předplatné buď v plné výši 395 Kč přes distribuční společnost, nebo je možné využít snížené ceny pro členy ČGS, která činí 335 Kč na školní rok. Platbu je třeba uskutečnit přes výše uvedený bankovní účet ČGS.

Chybí vám tištěná verze časopisu Geografie? I tu můžete získat, pokud koupíte na účet ČGS předplatné ve výši 490 Kč.

Chystáte na vašem pracovišti nějakou zajímavou akci, hledáte spolupracovníka, objevil se někdo z vašich kolegů v médiích? Podělte se o tuto informaci s českou geografickou obcí. Stačí zaslat informaci v podobě dvou vět, odkazu a potřebných souborů v příloze na adresu info@geography.cz a zpráva bude zveřejněna na webu

ČGS (www.geography.cz) a Facebooku (www.facebook.com/ceskageografickaspolcnost). Všichni členové ČGS, kteří udali svou aktuální elektronickou adresu, pak budou o akcích informováni pomocí newsletteru, který je rozesílán minimálně jedenkrát do měsíce.

Dana Fialová

Zpráva ze zasedání Hlavního výboru ČGS

Zasedání Hlavního výboru ČGS proběhlo dne 16. února 2024 v Praze na Albertově. Vzhledem k probíhajícímu zkouškovému období na většině pracovišť byla účast na zasedání slabší a většina účastníků volila možnost online připojení.

Jednání zahájil prezident společnosti Pavel Chromý, který připomněl 130. výročí založení ČGS a vyzval členy, sekce a pobočky k mimořádné aktivitě v tomto výročním roce. Řízení zasedání následně převzal vědecký tajemník společnosti Stanislav Kraft a na úvod stručně informoval o aktivitách ČGS v roce 2023, přičemž vyzdvihнул, že ČGS patří dlouhodobě mezi nejaktivnější vědecké společnosti, a vyzval členy, aby nadále sdíleli s ČGS informace o veškerých geografických aktivitách. V dalším příspěvku hospodář společnosti Viktor Květoň a předseda revizní komise Zdeněk Čermák referovali o hospodaření ČGS v roce 2023. Hlavní výbor byl také seznámen se stavem členské základny včetně placení členských příspěvků.

Největší část jednání se věnovala programovým prioritám pro rok 2024. Viceprezident Jiří Preis informoval o mezinárodních aktivitách, zejména zapojení do evropské sítě geografických společností EUGEO včetně plánovaných akcí (konference v Dublinu, *GeoNight*) a potřebě propojovat se s mezinárodní geografickou komunitou na sociálních sítích. Jiří Preis dále představil aktivity ČGS na sociálních sítích, zejména na síti X (dříve Twitter), přičemž vyzdvihl práci Hany Maur, která o sociální síti ČGS pečuje. Diskutovala se také možnost zřízení Instagramového účtu a založení podcastu či – reálněji – podcastového kanálu ČGS, který by soustředil příspěvky geografických pracovišť. Dalším z klíčových témat byl postup přípravy Výroční konference ČGS v Ústí nad Labem (2.–5. 9. 2024). Předseda organizačního výboru Jan D. Bláha referoval o termínech, programu i informačních kanálech konference a vyzval k urychlené registraci a šíření informace o registračních termínech mezi členy ČGS. Třetím důležitým bodem byla organizace Kongresu (ERC) EGEA v Mariánských Lázních (29. 4.–3. 5. 2024). Jeden z hlavních organizátorů Ondřej Míka představil počty účastníků, program a postup přípravy a požádal o vystoupení zástupce vedení ČGS na kongresu. Vít Volný uvedl plány také na letošní Noc Geografie (12. 4. 2024), kterou rovněž v Česku organizuje studentský spolek EGEA, s rozšířeným programem (pásmo

zpravidla pěti přednášek v několika entitách EGEA). Hlavní výbor také schválil termín pro konání letošního ročníku Dnů geografie (11.–24. 11. 2024).

V dalším projednáváním bodě Hlavní výbor ČGS schválil uzavření memorand o spolupráci se spřátelenými vědeckými společnostmi (zejména IALE-CZ, ČDS, ČKS, ČAGI), která by formalizovala spolupráci především v oblasti propagace, organizace společných akcí a vzájemného zvyhodňování členů při pořádání konferencí a seminářů.

Do bodu týkajícího se informací z poboček a sekcí byla zařazena zejména zpráva o aktuálním stavu vyjednávání pozice geografie ve vzdělávání. Zástupci sekce Geografického vzdělávání představili mj. úspěchy v jednání (pravděpodobné zavedení Geografie jako samostatné vzdělávací oblasti) a apelovali na zapojení širšího spektra geografů do jednání.

Tradiční body jednání patřily také soutěžím a časopisům ČGS. Organizátoři soutěží (Stanislav Kraft, Vít Jančák a Jakub Jelen v. z.) informovali o klíčových termínech pro ročník 2024. V rámci bodu k časopisům představil výkonný redaktor Vít Jančák snahu o zařazení časopisu Geografie do nové kategorie (*Area studies*) na *Web of Science*. Šéfredaktorka Irena Smolová informovala o změnách v redakční radě časopisu Informace ČGS a zazněla také výzva členům k odebrání časopisu v elektronické podobě. Miroslav Šifta, šéfredaktor Geografických rozhledů, představil témata čísel pro ročník 2024/2025 včetně čísla věnovaného geografii v praxi a upozornil na poslední číslo letošního ročníku zaměřené na témata Výroční konference ČGS 2024. Zároveň vyzval k podpoře a propagaci předplatného časopisu.

V závěru jednání otevřel Pavel Chromý otázku příštího Kongresu ČGS v roce 2026 (s možností spojit jej s Kongresem SGS organizovaným v Košicích) a vyzval pobočky k převzetí odpovědnosti za organizaci Výroční konference 2028. Následně uzavřel jednání poděkováním všem zúčastněným členům Hlavního výboru ČGS a všem aktivním členům ČGS.

Magdaléna Fialová

Ohlédnutí za Dny geografie 2023

Již tradičně se v měsíci listopadu na geografických pracovištích koncentrují popularizační aktivity pod hlavičkou Dnů geografie. Tradice Dnů geografie vycházející ze zkušeností v anglosaských zemích (*Geography Awareness Week*, *GIS Day* a *Day of Geography*) sahá na našem území do roku 2006 (původně několikadenní akce a následně celý týden, proto Týden geografie Přírodovědecké fakultě UJEP v Ústí nad Labem). V roce 2014 se z iniciativy Hlavního výboru České geografické společnosti akce postupně stala celorepublikovou. Dny geografie (název je používán od roku 2015) se konají ve 3. či 4. listopadovém týdnu, v loňském roce to bylo

13.–24. 11. 2023. Geografická pracoviště po celém Česku připravila pro nejširší veřejnost zajímavé akce s cílem upozornit na šíři geografických výzkumných témat, která jsou středem zájmu jednotlivých pracovišť, a tím poukázat na význam geografie v moderní společnosti. V roce 2023 se do Dnů geografie poprvé zapojila i Univerzita Hradec Králové (katedra rekreologie a cestovního ruchu Fakulty informatiky a managementu UHK). Pro širokou veřejnost byly v rámci Dnů geografie organizovány výstavy, přednášky, popularizační akce pro základní a střední školy, workshopy, soutěže, promítání filmů či setkání. V rámci výstav byla hojně navštívena výstava zeměpisných a historických atlasů v Hradci Králové a výstavy Svět geografie a Země Františka Josefa: 150 let od objevení na pražském Albertově.

V rámci dnů geografie byla část akcí tradičně určena pro žáky základních a středních škol. Příkladem je GEOLAB na Přírodovědecké fakultě UK v Praze, kde byly prezentovány interaktivní aktivity a hry umožňující vyzkoušet si vlastní geografický přehled a nahlédnout do aktuálních problémů, které geografové řeší. Zajímavým pohledem do vzdělávacího systému v Irsku byla akce „*Jak se irské děti učí?*“ (prezentace o irském školství a zeměpisu) formou interaktivního programu, který byl zaměřen na představení vzdělávacího systému Irska, resp. koncepce tamní školní geografie, kdy kromě ukázek učebních materiálů a fotografií/videí z výuky následovalo mikro vyučování ve stylu výuky v Irsku. Pro žáky byl zajímavou akcí seminář *Jak se tvoří mapa?* (Přírodovědecká fakulta UK v Praze), kde se žáci naučili na základě dodaných datových podkladů vytvořit vlastní mapu, konkrétně kartogram hustoty zalidnění za okresy Česka. V Českých Budějovicích se žáci měli možnost seznámit s možností využití konceptu únikové hry v praktické výuce zeměpisu.

Mezi tradiční a hojně veřejností navštěvované akce v rámci Dnů geografie patří také cestovatelské přednášky. V rámci Dnů geografie 2023 jsme mohli s cestovateli na přednáškách navštívit všechny kontinenty. Do Britské Kolumbie pozvala Středomoravská pobočka ČGS (*Britská Kolumbie – od moře až do nebe*), do indického Ladakhu Západočeská pobočka ČGS (*Dobrovolníkem v zemi vysokých sedel Ladakh*), do Pobaltí Severočeská pobočka ČGS (*Cestou necestou na sever Evropy: Pobaltí*), do Patagonie Východočeská pobočka ČGS (*Patagonie z východu na západ*), na Balkán a do Indonésie Moravskoslezská pobočka ČGS (*Prokleté hory: s batohy na zádech balkánskou divočinou, Lombok: indonéský ostrov lovců velryb*). A bylo mnoho dalších podobných akcí.

Širokou veřejností byly vyhledávané přednášky a diskusní bloky na aktuální geografická a geopolitická témata, velkému zájmu se těšily přednášky: *Politická geografie Libanonu* (dr. Jelen, dr. Lepič) v Praze, *Ruská geopolitika a válka na Ukrajině* (dr. Jelen) v Českých Budějovicích, *Gaza mezi utrpením a terorismem: mají geografové co říct ke vzdálenému konfliktu?* (dr. Daněk, dr. Doboš) v Brně.

Významné byly akce prezentující aktuální geografická témata pro širokou veřejnost, do této kategorie lze zařadit přednášky na Přírodovědecké fakultě UK

v Praze: *Jak přemýšlí geograf, když hledá místo k bydlení?, Proč chránit půdu, aneb když nám půda mizí pod nohama, Změny klimatu v horských oblastech: Budeme mít i nadále dostatek vody?, Globální oteplování a ledovcové štíty Antarktidy a Grónska: Jaký nárůst hladiny moře způsobí a jak rychle?, Stárnutí populace – globální fenomén, Není volič jako volič: různorodost faktorů volebního chování v Česku, Zemědělství a zemědělci v Česku, Jak se změnila úmrtnost v Evropě během pandemie COVID-19?, Kde jsou hranice populačního růstu?, Demografická diferenciacie obcí a ORP Česka v období 1995–2019.* Zajímavý byl workshop v Plzni – *Mladí lidé jako aktéři regionálního rozvoje*, v rámci něhož proběhla diskuse s mladými odborníky z praxe na téma plánování měst.

Díky propojení s GISDay bylo mnoho akcí v rámci Dnů geografie 2023 spojeno s prezentací možností využití moderních technologií. Příkladem jsou proběhlé přednášky v Praze: *Pojďme se naučit sbírat geografická data v terénu pomocí mobilního telefonu, Drony a jejich využití pro ochranu přírody a v zemědělství, Družicové údaje pomáhají jednotlivcům i globální ekonomice, Zjistí více o suburbanizaci s využitím mapové aplikace, AI, drony, senzory – jak informační technologie mění geografii?* či *Změny lesů na naší planetě pohledem družic*. V Českých Budějovicích proběhl zajímavý GIS workshop pro studenty s názvem *GIS Timemachine, GIS Day na Masarykově univerzitě v Brně* zahrnoval program na čtyřech stanovištích zaměřených na různé tematicky: virtuální realita v geografickém výzkumu, moderní způsoby pořizování prostorových dat (*laserscanning*), hydrologie a geografie v šifrách. Na Ostravské univerzitě *GIS Day* zahrnoval program zahrnující teoretickou část, dvě praktické části a hru s plněním úkolů, na VŠB-TU v Ostravě bylo hlavním tématem používání aplikací pro navigaci vozidel, portálu mapy.cz nebo geocachingu.

V rámci Dnů geografie 2023 proběhlo i několik her a kvízů pro studenty, akademiky i širokou veřejnost. V Praze prostřednictvím zábavného kvízu tematicky zaměřeného na turistické cíle v Česku (*Poznej nové turistické cíle a získej zajímavé tipy na výlety*), v Olomouci proběhla již tradiční týmová šifrovací hra *GET (OL)*, která provedla zákoutími Olomouce a *Topo Českos* – geografická poznávací hra v režii studentů ze spolku EGEA.

Snad byl ročník 2023 inspirativní natolik, že přijmete pozvání na Dny geografie 2024, které se budou konat 11.–24. 11. 2024.

Irena Smolová

Dny geografie na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové

Jak jste se již dozvěděli z předchozího příspěvku, letos poprvé se do Dnů geografie zapojila i Univerzita Hradec Králové. Na katedře rekreologie a cestovního ruchu Fakulty informatiky a managementu jsme v týdnu od 20. listopadu

Výstava atlasů v zasedací místnosti děkanátu FIM UHK. Foto: David Chaloupský.

Přednáška Tomáše Burdy o Patagonii. Foto: David Chaloupský.

připravili čtyřdenní výstavu zeměpisných a historických atlasů. Vystaveno bylo více než 80 různých atlasů (zeměpisných, školních, tematických, historických, kapesních). Nejstarším vystaveným atlasem byl zeměpisný atlas z roku 1925, nejmladším pak Školní atlas světa od vydavatelství Kartografie, a. s. Zajímavostí byly i cizojazyčné atlasy (polské, turecké, ukrajinské, ruské i americké) a velké

Atlas krajiny ČR. Výstavu navštívilo celkem 62 lidí z řad studentů a zaměstnanců UHK. Studenti tak měli jedinečnou příležitost doplnit si a porovnat různé geografické znalosti a dovednosti, především čtení map a jejich následnou interpretaci. Doprovodným programem byla série cestovatelských přednášek, které nabídly pohled do Asie (dr. Chaloupský a jeho návštěva Ladakhu), Ameriky (dr. Burda a jeho vyprávění o Patagonii) a Česka (dr. Lněnička s proměnou kulturní krajiny Podkrušnohoří). Doufejme, že se zájem veřejnosti bude v dalších letech zvyšovat a že se podaří postupně přiblížit krásu geografie i „negeografům“.

Celá akce proběhla pod záštitou a Fakulty informatiky a managementu UHK a Východočeské pobočky České geografické společnosti. Vedení fakulty děkujeme za poskytnutí zázemí pro konání dílčích akcí a budeme se těšit na další ročník Dnů geografie.

*Za geografickou sekci KRCR, FIM UHK
Tomáš Burda, David Chaloupský a Libor Lněnička*

Záštitu udělené Česko geografickou společností v roce 2023

Česká geografická společnost prostřednictvím svého prezidenta doc. Pavla Chromého udělila v roce 2023 oficiální záštitu celkem třem geografickým akcím. Jednalo se o celostátní kolo 25. ročníku Zeměpisné olympiády (školní rok 2022/2023) pořádané ve dnech 27. a 28. dubna 2023 v Praze, dále o 23. setkání přátel Polární sekce ČGS realizované pod názvem *Workshop on Changes of the Polar Ecosystem* v Desné v Jizerských horách ve dnech 8.–10. listopadu 2023 a konečně o odborné aktivity pořádané dne 30. listopadu 2023 katedrou fyzické geografie a geoekologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze v rámci Světového dne půdy (viz zpráva v sekci Konference a aktivity geografů). Kromě akcí s oficiální záštitou proběhla pod hlavičkou ČGS v roce 2023 celá řada neméně zajímavých konferencí, seminářů, přednášek a dalších aktivit.

Pro rok 2024 byly dosud uděleny záštity ČGS čtyřem akcím. Mezi nimi nemůže chybět již tradičně Celostátní kolo 26. ročníku Zeměpisné olympiády (školní rok 2023/2024) naplánované letos na 25. a 26. dubna 2024 v Praze. Záštitu získal také mezinárodní kongres *European Geography Association for students and young geographers EGEA Regional Congress 2024* s tématem *Mobility Shifts*, který se uskuteční 29. 4. 2024–3. 5. 2024 v Mariánských Lázních. Se záštitou ČGS proběhne také Mezinárodní workshop *Climate and Migration: Historical and Present Perspectives* v Brně ve dnech 3. a 4. 6. 2024 a konference České podzemí 2024 pořádaná 4.–6. října 2024 v Odrách.

Magdaléna Fialová

Probíhá 26. ročník Zeměpisné olympiády

Ve školním roce 2023/2024 probíhá již 26. ročník Zeměpisné olympiády, soutěže pro žáky druhých stupňů základních a středních škol nadané v geografii. O průběhu předchozího ročníku jste se mohli podrobně dočíst v loňském druhém čísle Informací ČGS (viz rubrika Zprávy z České geografické společnosti, <https://geography.cz/publikace/informace-cgs/informace-cgs-202342-2/>). I letos soutěž zahrnuje všechna tradiční postupová kola, stejně jako v minulých letech, tedy: do konce ledna 2024 probíhalo kolo školní, 21. 2. 2024 proběhlo okresní kolo, 27. 3. 2024 je plánované kolo krajské a 25. a 26. 4. 2024 kolo celostátní (ústřední).

Celostátní kolo proběhne opět na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, po záštitou prezidenta České geografické společnosti doc. RNDr. Pavla Chromého, Ph.D. a dalších významných osobností, mezi které např. patří rektorka Univerzity Karlovy prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D. Poté se tým nejúspěšnějších řešitelů zúčastní mezinárodní geografické olympiády iGEO (*The International Geography Olympiad*), které proběhne v irském Dublinu v průběhu srpna 2024.

Organizátoři Zeměpisné olympiády zároveň vyhlásují ve spolupráci s Českou kartografickou společností 8. ročník doplňkové soutěže O nejlepší mapu na geografické téma. Každý účastník 26. ročníku Zeměpisné olympiády se může soutěže zúčastnit odevzdáním vlastnoručně vytvořené mapy na libovolné geografické téma. Mapy splňující zadání budou vyhodnoceny po geografické a kartografické stránce. Autoři nejlepších map budou odměněni Českou kartografickou společností zajímavými cenami. Bližší informace najdete na: <https://zemepisnaolympiada.cz/mapova-soutez.phtml>

Všem účastníkům letošního ročníku přejeme hodně štěstí v soutěži!

Jakub Jelen, hlavní organizační garant zeměpisné olympiády

Soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci SVP 2023

ČGS každoročně pořádá soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci (SVP), která je tradičně pořádána jako soutěž nejlepších bakalářských prací obhájených v daném kalendářním roce. Koncem loňského roku se konala soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci za rok 2023. Jednotlivé pobočky ČGS nominovaly do celostátního kole soutěže celkem 24 studentských prací z celého Česka.

Na 5. místě se umístila Elizaveta Zhdanova (Moravskoslezská pobočka ČGS, OU Ostrava, KFGE) s prací *Modelling potential distribution of invasive Palaemon shrimps (Caridea: Palaemonidae)*, vedoucí O. Kaláb. Na 4. místě se umístila Anna Shejbalová (Jihomoravská pobočka ČGS, MU Brno, PŘF, GÚ) s prací *Vizuální geografie uprchlictví na českých internetových médiích* (vedoucí P. Doboš). Na 3. místě se

umístila Diana Ritterová (Středomoravská pobočka ČGS, UPOL Olomouc, KRES) s prací Olomouc – percepce centra a periferie (vedoucí J. Pánek). Druhé místo obsadil Václav Mašek (Západočeská pobočka ČGS, ZČU Plzeň, FE) s prací Česká kolonizace v rumunském Banátu a důvody pro následnou reemigraci (vedoucí J. Preis). A konečně vítězem SVP 2023 se stal Jan Dvořáček (Pražská-Středočeská pobočka ČGS, UK Praha, KSGRR) s prací Automobilová závislost v Česku: příklad ORP Černošice a Kralovice (vedoucí M. Marada).

Velký dík patří koordinátorům soutěže za jednotlivé pobočky ČGS. Ti nejen že zabezpečili nominaci soutěžních prací za své pobočky, ale také zasedli v porotě, která přihlášené práce hodnotila a vybrala ty nejlepší. Porota zasedla v následujícím složení: dr. Vít Jančák (garant soutěže a předseda poroty, Pražská-Středočeská pobočka, Univerzita Karlova, Praha), dr. Aleš Nováček (Jihočeská pobočka, Jihočeská Univerzita, České Budějovice), Mgr. Martin Kebza (Západočeská pobočka, Západočeská Univerzita, Plzeň), dr. Petr Meyer, Severočeská pobočka, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústí nad Labem), dr. Artur Boháč (Liberecká pobočka, Technická Univerzita, Liberec), dr. Petr Daněk (Jihomoravská pobočka, Masarykova Univerzita, Brno), doc. Irena Smolová (Středomoravská pobočka, Univerzita Palackého, Olomouc), dr. Veronika Kapustová (Moravskoslezská pobočka, Ostravská Univerzita, Ostrava).

Vítězům gratulujeme a všem soutěžícím děkujeme za účast v celostátním kole soutěže. Doufáme, že to pro ně byla zajímavá a cenná zkušenost. Regionálními garantům soutěže děkujeme za nominace soutěžních prací a vyhodnocení celé soutěže. Těšíme na setkání na dalším ročníku SVP, které proběhne letos, tentokrát prezenčně na Výroční konferenci ČGS v září 2024 v Ústí nad Labem.

Vít Jančák